PARTICIPATIE BIJ 1STROOM

Stap 1. Verhalen ophalen // ‘bulkoverzicht’

08-06-2022

HET DOEL VAN DE INTERVIEWS NOG EVEN:

Verhalen ophalen om een heldere
participatiemissie en -visie
te kunnen formuleren & tegelijkertijd mensen
aan het denken te zetten // zaadjes planten

22 INTERVIEWS

Antwoorden ingedeeld in:

- Wat vinden de collega’s het belangrijkste aspect van participatie?
- Wat ging goed? / Wat ging niet goed?
- Wat hebben we nodig?
- Quotes
- Hoe willen we de terugkoppeling van de interviews?
- Opvallendheden
- Overzicht tegenstellingen

HET BELANGRIJKSTE ASPECT VAN PARTICIPATIE

- Gewoon doen: Contact maken, verbindend gevoel zoeken, verbinder zijn
- Luisteren, in gesprek gaan, elkaar beter begrijpen, sentiment ophalen
- Investeren in de relatie, respect en wederzijds vertrouwen opbouwen
- Eigen doen en denken van betrokkenen stimuleren
- Duidelijk en eerlijk naar alle partijen: ambitie, proces, rollen, welke ruimte, wie beslist wat
- Verantwoordelijkheid aan beide kanten
- Nieuwsgierig zijn naar de ander en ‘wat maakt dat het lastig is?’ ‘waarom wil je niet?’
- Participatie en communicatie gaan hand in hand
- Terugkoppeling & nazorg >> gevoel dat het nut heeft om bij te dragen
- Hoe bereik en help je de zwijgende meerderheid die wel wil, maar niet kan?
- Niet iedereen kan het eens zijn
- Samenleving betrekken bij het proces, betrokkenheid
- Een goede stakeholder analyse
- Mindset & houding: niet voor inwoners denken, maar de vraag stellen wat zij nodig hebben
- Tijd & aandacht om samen met inwoners die vraag te kunnen beantwoorden
- Signalen oppikken, Weten wat er in de samenleving speelt
- Tijd in het veld doorbrengen, binnenlopen bij mensen, maatsch. partners
- De mensen waar het om gaat in het verhaal meenemen

HET BELANGRIJKSTE ASPECT VAN PARTICIPATIE // DEEL 2

- Drempels verlagen
- Laten zien dat we de mensen horen
- Van: voor de burger naar: met de burger – waar nodig en relevant
- Samenwerking & verbinding
- Initiatief & energie laten bij de inwoners die dat willen & faciliteren waar mogelijk
- Elkaars positie willen begrijpen > beide kanten op // open gesprek voeren
- Komen tot een gezamenlijk doel & kijken waar je uitkomt samen
- Ook kunnen zeggen: wanneer niet. Als invloed niet mogelijk of noodzakelijk is, dan geen participatieproces beginnen
- Invloed op de toekomst kunnen uitoefenen
- Ideaal: combi van expertise vanuit gemeente & ideeën uit de straat

WAT GING GOED:

- Van meet af aan samenwerking met de wijk.
- Echt inhoudelijke invloed.
- Verschillende activiteiten: Ontbijt op de dijk, wijkconferentie, QR-wandeling.
- Gedurende hele proces echt met elkaar in gesprek blijven, blijven meenemen
- Flexibiliteit, tijd en ruimte creëren
- Open en eerlijk zijn over wat wel en niet kan
- Sentiment, gevoel en energie goed meenemen
- Doen wat je belooft > vertrouwen
- Investeren in de relatie > groeiende beweging, veel meer betrokken mensen
- Thema workshops
- Netwerkcafé’s
- Duidelijk proces en plan > mensen in meenemen
- Ook interne participatie (afdelingoverschrijdend)

WAT GING NIET GOED:

- Gewoon begonnen
- Geen kaders en verwachtingen stellen (spelregels, afspraken en verw.mgt)
- Verwachtingen niet waar kunnen maken
- Gemeente denkt: meedenken // burger denkt: meebeslissen
- Wel ophalen aan de voorkant, geen terugkoppeling
- Niet meenemen in het proces
- Niet laten zien dat input van de mensen meegenomen wordt in plannen en beslissingen en hoe
- Mensen betrekken in een te laat stadium
- Mensen helemaal niet betrekken of informeren
- Verschillende taal spreken (letterlijk en/of figuurlijk)
- Niet weten wie wanneer waarbij betrekken
- Sociale vaardigheden – niet voor iedereen
- Nog teveel: ‘wij weten wat goed voor u is’
- Te weinig flexibiliteit, tijd en ruimte in het werk
- Niet goed georganiseerd
- Te weinig interne begeleiding door specialisten
- Besef: niet zomaar in een avondje geregeld
- Soms te gekunsteld
- Gemeente vaak nog onbereikbaar/ontoegankelijk voor de mensen // black box
- Wantrouwen jegens gemeente: ‘ze hebben toch al een plan’

WAT HEBBEN WE NODIG BINNEN 1STROOM?

- Een gedragen antwoord op de vraag: **Wanneer vinden we participatie geslaagd?**
- Wat wil de samenleving zelf eigenlijk?
- Duidelijke missie, visie en strategie/ invulling: dit willen we, zo moeten we doen en zo gaan we dat begeleiden en faciliteren
- Duidelijke leidraad, uitgangspunten, ‘spelregels’
- Delen en leren van succesvolle cases & fuck-ups
- Een hulptool, bijv. uitbreiding van de participatieladder: wat voor soort beslissing, welke trede? Welke stakeholders erbij? Wanneer, hoe vaak, met welke invloed? >> voorbeeldinvulling
- Participatie menukaart bestaat al // Shop ook bij andere gemeenten of VNG
- Online participatietool // digitale participatie (pilot Open Stad // tool VNG)
- Vb Reablement, maak de burger meester (onderzoek). Kijken hoe hier vorm aan geven
- Tools om casussen met elkaar te delen en bespreken // toolkit, intervisie
- Besef: Participatie is niet voor iedereen weggelegd, niet iedereen kan het
- Besef ook: niet iedereen wil het, vindt het even belangrijk
- Vaardigheden in kaart brengen
- Participatie meenemen in aannamebeleid

WAT HEBBEN WE NODIG BINNEN 1STROOM? // DEEL 2

- Training & opleiding, bijvoorbeeld: bestuurlijke sensitiviteit, het goede gesprek, klare wijn schenken/ duidelijke kaders scheppen en communiceren
- Meer interne expertise, Participatie adviseurs of coaches, meer begeleiding
- Capaciteit, flexibiliteit, uren, geld, interne samenwerking
- Besef bij bestuurders wat participatie omvat
- Samenwerking onderwijs: met andere ogen naar dezelfde vraagstukken kijken
- Drempels verlagen, transparanter zijn, niet een black box zijn
- Thema's rondom participatie regelmatig onder de aandacht brengen:
  >> via Binnenshuis
  >> dmv workshops
- Online participatietool voor heel 1stroom toegankelijk & aantrekkelijk maken & stimuleren
- Meer samenwerking participatie en communicatie >> adviserend & tools geven
- Training // E-learning // beeldend maken // film (zoals bij proces regie)
- Ambassadeur per afdeling // train de trainer // coach
- LET OP: sentiment rondom werkdruk
- Mindset tijd&ruimte // participatie onderdeel werk of 'erbij doen'
- Slag maken met communicatie/tools/formats

OPERATIE FRISSE PEPER

WAT HEBBEN WE NODIG BINNEN 1STROOM? // DEEL 3

- Kunnen omgaan met het spanningsveld algemeen belang gemeente vs. individueel belang inwoner
- Inzicht in veranderpsychologie: bijv. iedereen wil het liefst zelf iets bedenken. Zowel de ambtenaar als de inwoner.
- “Hoe kunnen we als betrouwbare partner gezien gaan worden?”
- Van tevoren kaders > gezamenlijk invullen *(sjabloon, iets als business model canvas?)*
- Coproductie participatiemedewerker en inhoudelijk medewerker
- Leren in gehelen te denken – verder dan je eigen neus lang is
- “Omgaan met burgers” – er niet bang voor zijn
- Sociale vaardigheden: vragen stellen, nieuwsgierig zijn, open gesprek, etc.
- Interne participatie mailbox >> pooltje dat dit beheert >> 1x/week doorspreken & actie
- Rol participatiemedewerker >> verbinder. Niet afstoten, erbij blijven!

GENOEMDE VOORBEELDEN / CASES:

Mosterdhof, Rijksweg, Arbeidsmigrantencentrum, Visie Omgevingswet, Wijkdeals (Breda),
InnoFase, ‘t Holland CE, PSDW // inclusiegroep, Doen Westervoort, Plakse Weide,
Kappen van bomen, Centrumvisie // woontoren, A15, Windmolens,
Aanpak aardgasvrije wijken , Structureel Adviesorgaan, Knotploeg, Poelenwerkgroep,
Fruitbomen, Voedselbos, Duiven ZO – de Proeftuin

GENOEMDE GEMEENTEN MET INSPIRERENDE VOORBEELDEN:

Doetinchem, Zevenaar, Ijsselland // handleiding met afwegingskader
Peel&Maas, Oldenbroek, Raalte // bestuurlijke ambitie & doorvertaling naar organisatie & bestuur

QUOTES 1

“Participatie? Volgens mij doe ik dat al jaren!”
“’Wij weten wat goed voor u is’, heerst nog teveel”
“’Burger moet niet zeuren als ik een boom omhak’, kan echt niet meer”
“Participatie is echt een ambtenarendingetje: plan schrijven achter je bureau… Dit moeten we gewoon gaan doen!”
“Wij participeren ons te pletter!”
“Participatie kan je niet alleen, er zitten verschillende specialismen in: mensen, financiën, etc.”
“Gebiedsgerichte opgaven gaan niet alleen over Henk & Truus op de hoek”
“Participatie hoort eigenlijk bij de onafhankelijke burgemeester, niet bij een wethouder”

QUOTES 2

“Participatie is NIET legitimatie van eigen handelen”
“Participatie is NIET vinkjes zetten”
“Participatie is NIET koude acquisitie doen”
“Per definitie kun je het nooit goed doen voor iedereen”
“Participatie is geen bureauwerk, het is in gesprek gaan”
“Participatie is NIET kweken van draagvlak voor al genomen beslissingen”
“Participatie is deelnemen met invloed op de toekomst”
“Ik ben hiervoor naar school geweest”

WENSEN TERUGKOPPELING INTERVIEWS

- Nieuwsgierig naar de verhalen van anderen. Bijvoorbeeld een uur met de mensen die willen samenkomen – terug horen/zien. Liefst live bijeenkomst.
- Presentatie
- Infographic of factsheet // visueel
- Teamleiders moeten meedoen & tools krijgen om casussen te bespreken met medewerkers
- Sessie Gemeenteraad
- Film/geluid
- Visueel
- Successen en Fuck-up event
- Tool // houvast om in de praktijk mee te werken
- Praktijk cases
- Verschillende geluiden in beeld brengen & gemeenschappelijk beeld
- Terugkoppelsessies

- Goed over nadenken:
  Onderscheid MT/ Raad/ medewerkers die meededen met de interviews/ breder in de organisatie

OPVALLENDHEDEN // VRAGEN

- Directie nog niet gesproken
- Verschillende mensen gaven aan dat er 2 jaar geleden, of 4/5 jaar geleden ook al zoiets was gedaan – interviews participatie en/of heel traject. Is daar documentatie van?
- Aandacht voor participatie lijkt een golfbeweging
- Verandering participatiemedewerkers verspreid door organisatie: Is er gekeken wat het sentiment daarbij is?
- Wij merken een flink verschil in hoe mensen tegen participatie aankijken en hoever collega's zijn in de mindset
- Sommigen vinden dat iedereen participatie gewoon moet kunnen, anderen vinden dat participatie echt niet voor iedereen is weggelegd
- De meeste mensen lijken wel behoefte te hebben aan meer duidelijkheid, structuur en begeleiding.
- TIP: De voorbeeldcases die genoemd zijn, kunnen prachtig uitgewerkt worden tot trainingsmateriaal // een heel trainingsprogramma zelfs

OVERZICHT TEGENSTELLINGEN

Gewoon dóen (op pad, verbinden, organisch)	vs.	Plan/proces/structuur/analyse/ controle behouden
Het is onderdeel van mijn werk	vs.	Ik moet het erbij/ernaast doen
Intrinsieke motivatie	vs.	Het moet, afvinken
Nieuwsgierig zijn naar de ander	vs.	Invullen voor een ander
Ruimte geven aan de zwijgende meerderheid	vs.	Werken met de usual suspects (panel, adviesgroep)
Inspraakavondje in het wijkcentrum	vs.	Online participatie
Iedereen kan het	vs.	Vergt specifieke vaardigheden, heeft niet iedereen in zich (sociaal, empathisch)
Aan de inwoners vragen waar zij behoefte aan hebben	vs.	Dat kunnen de inwoners helemaal niet zelf beantwoorden
Inwoners laten meedenken/beslissen	vs.	Wij weten wat goed voor ze is, ik ben hiervoor naar school geweest
Afvinken: avondje meningen ophalen	vs.	Er echt iets mee doen & goede terugkoppeling geven
Participatie moet bij alle medewerkers tussen de oren/ in het DNA zitten	vs.	Er moet een participatiecoach komen die ondersteunt en verantwoordelijk is

WERK AAN DE WINKEL!

